

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΟΜΑΔΑΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
29/03/2026

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, Πολιτικά, Α 1.1-8, 1252a1-7· b27-32

Επειδή πᾶσαν πόλιν ὀρωῶμεν κοινωσίαν τινὰ οὖσαν καὶ πᾶσαν κοινωσίαν ἀγαθοῦ τινος ἕνεκεν συνεστηκυῖαν (τοῦ γὰρ εἶναι δοκοῦντος ἀγαθοῦ χάριν πάντα πράττουσι πάντες), δηλον ὡς πᾶσαι μὲν ἀγαθοῦ τινος στοχάζονται, μάλιστα δὲ καὶ τοῦ κυριωτάτου πάντων ἢ πασῶν κυριωτάτη καὶ πάσας περιέχουσα τὰς ἄλλας. Αὕτη δ' ἐστὶν ἡ καλουμένη πόλις καὶ ἡ κοινωσία ἢ πολιτική. [...]

Ἡ δ' ἐκ πλειόνων κωμῶν κοινωσία τέλειος πόλις, ἡδὴ πάσης ἔχουσα πέρας τῆς αὐταρκείας ὡς ἔπος εἶπειν, γινομένη μὲν τουζῆν ἕνεκεν, οὔσα δὲ τοῦ εὖ ζῆν. Διὸ πᾶσα πόλις φύσει ἐστίν, εἶπερ καὶ αἱ πρῶται κοινωσίαι. Τέλος γὰρ αὕτη ἐκείνων, ἢ δὲ φύσις τέλος ἐστίν.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, Πολιτικά, Α 1.10-11, 1253a7-18

Διότι δὲ πολιτικὸν ὁ ἄνθρωπος ζῶον πάσης μελίττης καὶ παντὸς ἀγελαιῦ ζῶου μᾶλλον, δηλον. Οὐθὲν γὰρ, ὡς φαμέν, μάτην ἢ φύσις ποιεῖ· λόγον δὲ μόνον ἄνθρωπος ἔχει τῶν ζῶων· ἢ μὲν οὖν φωνὴ τοῦ λυπηροῦ καὶ ἠδέος ἐστὶ σημεῖον, διὸ καὶ τοῖς ἄλλοις ὑπάρχει ζῶοις (μέχρι γὰρ τούτου ἢ φύσις αὐτῶν ἐλήλυθε, τοῦ ἔχειν αἴσθησιν λυπηροῦ καὶ ἠδέος καὶ ταῦτα σημαίνει ἀλλήλοισ), ὁ δὲ λόγος ἐπὶ τῷ δηλοῦν ἐστὶ τὸ συμφέρον καὶ τὸ βλαβερὸν, ὥστε καὶ τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἀδίκον· τοῦτο γὰρ πρὸς τὰ ἄλλα ζῶα τοῖς ἀνθρώποις ἴδιον, τὸ μόνον ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ καὶ δικαίου καὶ ἀδίκου καὶ τῶν ἄλλων αἴσθησιν ἔχειν· ἢ δὲ τούτων κοινωσία ποιεῖ οἰκίαν καὶ πόλιν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 5) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 5):

- 1) Κάθε μορφή κοινωνίας συγκροτείται με σκοπό την επίτευξη κάποιου αγαθού.
- 2) Η πόλη είναι μια κοινωνία που υποτάσσεται στις υπόλοιπες μορφές κοινωνίας.
- 3) Η πόλη δημιουργείται αρχικά για να εξασφαλίσει την επιβίωση, αλλά υπάρχει για να προσφέρει την ποιοτική ζωή (ευδαιμονία).

4) Η φύση δεν προικίζει τον άνθρωπο με κανένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό σε σχέση με τα υπόλοιπα ζώα.

5) Η χρήση του λόγου από τον άνθρωπο αποσκοπεί αποκλειστικά στην έκφραση του πόνου και της ηδονής.

Μονάδες 10

B1. Ο Αριστοτέλης υποστηρίζει ότι η φύση κάθε πράγματος ταυτίζεται με τον τελικό του προορισμό. Ποιος είναι, σύμφωνα με τον φιλόσοφο, ο σκοπός της πολιτικής συμβίωσης και της ανθρώπινης ιδιαιτερότητας όπως προκύπτει από τα κείμενα;

Μονάδες 10

B2. Όσον αφορά τους ναούς του κοινού των Ελλήνων, όσοι επιθυμούν να προσφέρουν θυσίες, να ζητήσουν χρησμό ή να στείλουν αντιπροσωπείες στις εορτές, σύμφωνα με την εθνική παράδοση, θα μπορούν να μετακινούνται ελεύθερα και στη στεριά και στη θάλασσα. Ο ιερός χώρος και ο ναός του Απόλλωνα στους Δελφούς, καθώς και οι κάτοικοι των Δελφών, θα είναι ανεξάρτητοι, θα πληρώνουν φόρο μόνο στην δική τους διοίκηση και θα δικάζουν τις προσωπικές και κτηματικές τους διαφορές στα δικαστήριά τους, σύμφωνα με τα πατροπαράδοτα έθιμα.

Θουκυδίδης, *Ιστορίες*, 5, 18, 2

Να συγκρίνετε την έννοια της πόλεως ως προς τα χαρακτηριστικά της στο κείμενο (Πολιτικά, Α 1.1-8, 1252a1-7· b27-32) και στο παραπάνω απόσπασμα.

Μονάδες 10

B3. Να βρείτε δύο ομόρριζα για κάθε λέξη που ακολουθεί:

1. συνεστηκυϊαν
2. περιέχουσα
3. πέρας
4. μάτην
5. ελήλυθε

Μονάδες 10

B4. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως Σωστές (Σ) ή Λανθασμένες (Λ):

1. Ο Εύδοξος από την Κνίδα επηρέασε την ψυχοσύνθεση του Αριστοτέλη.
2. Ο Αριστοτέλης συνοδευόμενος από τον Θεόφραστο επέστρεψε ξανά στην Αθήνα το 335 π.Χ.
3. Κατά την περίοδο που ο Αριστοτέλης επέστρεψε στην Αθήνα την Ακαδημία τη διηύθυνε ο Σπεύσιππος.
4. Η αρχαία ελληνική λέξη *πόλις* είναι ταυτόσημη με τη σημερινή.
5. Η πόλις – κράτος αποτελείται από όμοια μεταξύ τους στοιχεία, μερικά από τα οποία ασκούν εξουσία, ενώ τα άλλα υπακούουν.

Μονάδες 10

Τα θέματα επιμελήθηκε ο καθηγητής:

Κωνσταντίνος Σκουμπόπουλος